

**Міністерство освіти і науки України**

**Уманський національний університет садівництва**

**Кафедра геодезії, картографії і кадастру**

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ З ПРОВЕДЕННЯ  
ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ ДЛЯ  
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ОР  
«МАГІСТР» СПЕЦІАЛЬНОСТІ 193  
«ГЕОДЕЗІЯ ТА ЗЕМЛЕУСТРІЙ»  
ДЕННОЇ ТА ЗАОЧНОЇ ФОРМ НАВЧАННЯ**

**Укладачі: Ю. О. Кисельов, І. О. Удовенко,  
Г. Т. Домашенко, С. В. Романчук**

**Умань – 2020**

Методичні вказівки з проведення виробничої практики для здобувачів вищої освіти ОР «Магістр» спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій» денної та заочної форм навчання

Укладачі: д.геогр.н., проф. Кисельов Ю.О., к.е.н., доц. Удовенко І.О., к.т.н., доц. Домашенко Г.Т., к.т.н., доц. Романчук С.В.

Рецензенти:

д. геогр. н., професор Сонько С. П., завідувач кафедри екології та безпеки життєдіяльності Уманського національного університету садівництва;

д. техн. н., професор Рудий Р. М., професор кафедри геодезії, картографії і кадастру Уманського національного університету садівництва

Методичні вказівки розглянуті на засіданні кафедри геодезії, картографії і кадастру (13 березня 2020 р., протокол №8)

Рекомендовано до видання науково-методичною комісією факультету лісового і садово-паркового господарства УНУС

© Кисельов Ю. О., Удовенко І. О.,  
Домашенко Г. Т., Романчук С. В.,  
2020

© Уманський НУС, 2020

## **ВСТУП**

Виробнича практика є одним із завершальних етапів підготовки здобувача вищої освіти ОР «магістр» до дипломного проєктування та самостійної професійної діяльності за фахом. Практика проводиться після завершення вивчення магістрантами переважної більшості передбачених освітньою програмою навчальних дисциплін, її метою є вдосконалення та узагальнення здобутих компетентностей, зокрема теоретичних знань, практичних умінь і навичок, та набуття професійного досвіду роботи геодезиста й землевпорядника.

### **1. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ**

Тривалість виробничої практики, яка проводиться в літній період після 2 семестру, становить 5 тижнів.

Базами практики є районні та міські (міськрайонні) управління Держгеокадастру, філії науково-дослідного і проєктного інституту землеустрою, а також геодезичні, землевпорядні й кадастрові підприємства різних форм власності.

Загальне керівництво практикою здійснює завідувач кафедри геодезії, картографії і кадастру, безпосереднє – керівники практики від університету та виробництва, які відповідають за виконання магістрантами її програми.

Обов'язки керівника практики від університету включають ознайомлення магістрантів із програмою практики й термінами її проведення, видачу індивідуального завдання й контроль за його виконанням, консультації з питань збирання звітних матеріалів, розв'язання організаційних проблем.

До обов'язків магістрантів належить суворе дотримання термінів і календарного плану проходження практики, ознайомлення зі структурою та організацією роботи підприємства, засвоєння головних професійних функцій, ознайомлення з планами й звітами щодо проведення геодезичних,

землевпорядно-кадастрових та інших робіт, ведення робочих записів, що детально висвітлюють проходження практики, збір матеріалів та оформлення звіту.

## **2. ЗМІСТ ПРАКТИКИ**

Після прибуття на базу практики магістрант повинен детально ознайомитися з метою та змістом робіт, що виконуються відповідним підприємством або організацією, засвоїти вимоги до точності геодезичних і землевпорядних робіт, обрати методику їх проведення.

При проходженні практики магістрант може здійснювати самостійно або брати участь у виконанні таких робіт, як вимірювання кутів у триангуляції й полігонометрії, прокладання ходів, нівелювання, геодезичні роботи при інвентаризації, оцінюванні, приватизації земель, встановлення меж населених пунктів і землеволодінь тощо.

Опрацьовуючи програму практики, магістрант повинен виявляти творчий підхід, особливу увагу приділяти якості виконання завдань. Керівник і магістрант можуть разом складати план проведення додаткових робіт.

### **2.1. Керівництво та організація практики**

Загальне керівництво виробничою практикою здійснюється відповідними підрозділами університету. Відповідальними за організацію практики є декан факультету й завідувач кафедри геодезії, картографії і кадастру.

Методичне керівництво практикою й контроль за виконанням магістрантами її програми здійснює випускова кафедра через своїх керівників, яких вона призначає зі свого складу.

Також із метою здійснення контролю й керівництва практикою з боку підприємства (організації) призначається керівник практики від виробництва.

Обов'язком керівника практики від університету є консультування магістранта з методики виконання геодезичних і землевпорядних робіт, конкретизація з урахуванням реальних місцевих умов індивідуального завдання, обґрунтування проведення додаткових досліджень з обраної теми, допомога магістрантові в пошукові конкретного виробничого матеріалу.

Наприкінці терміну проходження практики магістрант надає керівникові практики від виробництва щоденник і зібрані матеріали, на підставі чого керівник складає відгук, зазначаючи в ньому обсяг і якість виконаної практикантом роботи й характеризуючи магістранта як виконавця виробничих завдань. Відгук має містити загальну оцінку проходження магістрантом практики. Підпис керівника скріплюється печаткою підприємства (організації).

## **2.2. Індивідуальні завдання**

Перед від'їздом до місця проходження практики магістрант отримує індивідуальне завдання, що має бути виконане в ході практики. Зокрема, йому може бути доручено дослідження нових приладів, складання проекту землевпорядних робіт на об'єкті, оцінювання точності проведених вимірювань тощо.

Тема індивідуального завдання зазначається в щоденнику магістранта. У звіті з практики відображаються результати виконання цього завдання.

## **2.3. Методичні рекомендації**

Станом на сьогодні, найбільш актуальними є такі види землевпорядно-кадастрових робіт:

- організація землепорядних і кадастрових робіт при здійсненні заходів із приватизації та купівлі-продажу землі;
- автоматизація топографічного знімання території населеного пункту;
- бонітування ґрунтів і економічна оцінка земель;
- проектування фотограмметричних робіт при великомасштабному зніманні територій населених пунктів;
- комп'ютерна обробка матеріалів аерофотознімачів із метою вивчення природних ресурсів і створення кадастрових карт;
- вивчення особливостей грошової оцінки земель із використанням ГІС-технологій;
- створення земельно-інформаційної системи районного рівня;
- організація кадастрових баз даних в ієрархії ОТГ – район – область;
- побудова регіональних кадастрових карт;
- порівняльний аналіз проєктів земельно-інформаційних систем різних типів;
- розроблення системи для автоматизованого ведення кадастру населених пунктів.

При здійсненні будь-яких із перелічених видів робіт магістрант готує документацію за таким планом:

- загальна характеристика об'єкта;
- топографо-геодезична вивченість району проведення робіт;
- географічні особливості району (рельєф, гідрографія, населені пункти, шляхи сполучення, населення, господарство);
- топографо-геодезичні роботи, що проводилися на об'єкті в минулому;
- характеристика наявних геодезичних пунктів;
- схема геодезичних мереж, їх характеристика, типи знаків і центрів, методи їх закріплення;

- типи геодезичних приладів, їх технічні характеристики, результати їх досліджень і повірок;

- методи виконання геодезичних робіт, методика польових вимірювань, їх результати, оцінка точності, схеми виконаних вимірів;

- зауваження щодо організації й економіки робіт, техніки безпеки при їх проведенні та охорони праці, нормативні вимоги до протипожежної безпеки, виробничої санітарії й заходи з її забезпечення, зокрема в умовах поширення захворюваності на коронавірусну інфекцію COVID-19.

### **3. ОХОРОНА ПРАЦІ Й ТЕХНІКА БЕЗПЕКИ**

З магістрантами, що від'їжджають до місць проведення практики, в університеті проводиться вступний інструктаж, а по прибутті на місце практики – загальний інструктаж про правила внутрішнього трудового розкладу, умови робіт і правила техніки безпеки.

У разі призначення магістранта на інженерну посаду на нього поширюються обов'язки керівника бригади з охорони праці, що полягають у:

- проведенні інструктажу й навчанні кожного члена бригади безпечних прийомів проведення робіт;

- здійсненні контролю за суворим виконанням усіма членами бригади правил техніки безпеки, зокрема пожежної безпеки;

- своєчасному повідомленні керівника про будь-які нещасні випадки.

### **4. ВИМОГИ ЩОДО ЗВІТУ З ПРАКТИКИ**

Головними звітними документами є щоденник практики й відгук керівника практики з виробництва, засвідчений печаткою відповідного підприємства (організації).

Нотатки в щоденнику мають бути стислими, чіткими, такими, що належною мірою висвітлюють характер і обсяг проведених робіт, містять інформацію про методику та прилади, способи польового контролю та математичної обробки геодезичних вимірів.

У разі виконання магістрантом роботи за індивідуальним планом він представляє реферат із заданої керівником теми.

На підставі щоденника й реферату магістрант складає технічний звіт із практики обсягом до 20 сторінок. Він має бути написаний (видрукуваний) на одному боці аркуша паперу формату А-4 з додатками карт, схем, планів, графіків тощо. Обсяг додатків не обмежується.

З технічного звіту має чітко уявлятися участь магістранта у виробничому процесі, його ініціативність у вивченні й освоєнні техніки, методик проведення робіт, отримані й закріплені практичні навички та вміння.

Захист магістрантом звіту з виробничої практики проводиться перед комісією.



## ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Аніщенко А.О., Боровий В.О. Моніторинг і охорона земель. К., 2003. 176 с.
2. Кравець О.Я., Кравець Я.С., Лісевич М.П., Ільків Є.Ю. Виробнича практика : метод. вказівки. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2013. 11 с.
3. Земельне право: підручник. За ред. В.І. Семчика та П.Ф. Кулінича. К.: Видавничий дім «Ін Юре», 2001. 424 с.
4. Інструкція з топографічного знімання у масштабах 1:5000, 1:2000, 1:1000, 1:500. К., 2000. 145 с.
5. Інструкція про типи центрів геодезичних пунктів. К., 1994. 53 с.
6. Сохнич А.Я. Моніторинг земель. Львів, 1997. 131 с.
7. Ступень М.Г., Гулько Р.Й., Микула О.Я., Шпик Н.Р. Кадастр населених пунктів: підручник. Львів: Новий світ-2000, 2004. 392 с.